

Купе
Т-52

ABDƏRASUL TOQTOMUŞEV

163.

Balbandar

(BRLAR ÇBNAOİB)

I

15 APR 1937

FRUNZE
QƏRMƏMBAS
1936

А. ТОКТОМУШЕВ

БАЛБАНДАР

(СБОРНИК СТИХОВ)

I

(НА КИРГИЗСКОМ ЯЗЫКЕ)

ФРУНЗЕ
КИРГОСИЗДАТ
1936

ABDERRASUL TOQTOMUSEV

BALBANDAR

(BIRLAR ÇYNAQI)

I

FRUNZE
QIRMEMBAS
1936

1135
649

BAŞQORT
qitmi
Kafep-arablu

275877

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Киргизской ССР

Redaktor **Malikov K.**
Texredaktor **Milusev S.**
Korrekktor **Qasimov S.**

Teryvge 15 V—36-ç. berildi.
Basuuğa 7(V) 36 ç. qol qojuıldı.
Çaqazdan formatı 62+88.
Bir kasma tanaqta 10000 arıp.
Bardıqır 2,5 vasma tanaq.
I proqurılı № 160. Qıymetivas № 88.
Zak. № 935. Tıraçı 2000+125.

Г. Фрунзе, типография № 2, Ташкентская, 107,

OQUUCULARQA

Uşul ırlar çajnaçqının avtorı avdırasul Toq-
tomuşev — çaş aqındardan, çana çaş aqındar-
dın icindeki sözge erkin, ajtamın degenin qıs-
alvaj ajta turqan qaleminde toluq işenimi var
ıçoldoştorubuzdın biri.

Avdırasuldın ırları adamdı özıne tartıp
turat. Sözdy kövıncö öz ordu menen qojo
bilet bul çadınan Avdırasul bizdi coñ ymytton-
töt. Oşonu menen qatar ajrım kemcılıklerin
ajtvaj ketyu qılmaq bolot.

Aldırasuldın ırların oquqanda Anın keede
turıuşun artta qalıp varatqanın, çana adavıjat
tearjıasın yjrönyuge mıqtuu kirışe elek eken-
digin vajqooqo bolot. Brdı 31-çılı baştar çaz-
sada artınan taqaj tüşöögöndyktön 35-çılıqa
cejin birin serin çana çazqanın körevuz.

Alvette, qaleminin işenim bererlik qıvatı var
çoldoştun cıqarmacılıq işinde mından arı
solqun tartuu bolbosun kytövuz.

Biz-sovettik çaş qalemler, adavıjatqa keñ qu-
lac çajıp kirışuyge cıqarılqanvuz.

Qıvanıscık.

ERDIK

I.

„Muzda qaldıq, keme battı terenge“
Degen qabar Juljevicten kелgende;
Şaşılış prikaz keldi „tez ucqun“ dep,
Molokov, Vodopijan, Doroninge.

Çытмајыр Vodopijan qojdu kylyp,
Doronin qolun berdi çenin tyryp,
Çenödy yc samölet kökkö cыqыр,
Tumandı qaq çarытыр öjde syryp.

Baratat samaletter çanьn savap,
Bet alyp muz denizge tuura qarap,
bşçытыр asmandaqь ajaz voroon,
Bozortup bettin çanьn turat çalap.

Şilekej oozdon cыqsa tonot çatыр,
bzoqar suuq qыcыldatat çanqа batыр,
Cында erdin eri cыdavasa,
Qalqandaj çaval adam tilsiz çatыр.

Keryugyz közge sajsa ajsыз tyndөj,
Asmandь tuman başqan alaj-dyloj,
Adaşыр kete turqan alda qajda,
Çanьlsa ucquc oquc çoldu öşbej.

Al endyy qybyndyqqa taqyr bolvoj
Rulin samalotyn tolqoj-tolqoj.
Baratat zymyrylyt'yr er ucquctar.
Tapşyrdan tap mildetin ojloj-ojloj.

Asmandan mator ynyñ gyryldetyp,
Tumandy oq teskendej kózep otur,
Baratat kekengenni muz denizge
Qajrylvaj başqa çaqa typ-tyz ketip.

Zyryldajt qatarlaşyr qanat qaқыр,
Qanat' qalar emes ec bir talыр,
Kökölöp asman çerdin ortosunda,
Bet alqan sol tystykke baқыt alыр.

Tylymsyz sapat tartыр kuny-tyny,
Kycenot barqan saşyn mator yny,
Kyc menen tempi birdej kellişese,
Muz deniz çaқын emes çerdin tyvy.

Kim murun barqan eker anda ucup,
Çol salыр, meltiregen kökty vuzup,
Körgözvøj kyndyn közyn voroon başыр,
Tavşyat tuş-tuş çaқтан tursa qyşыр.

Kim сықса mındaj kynde tavь ucyn,
Çumşasa talыqbastan varlyq kycyn.
Emgökel anyq ördik al omessi
Ataqь kyngyrentöt çerdin çyzyn.

Alige ker qylyşыр aşыр any,
Suqtanat an-taң qalыр saşyar tavь.
„Bir çana sovetlerde çaraləastan,
Syqsa dep andaj erler bizde daқы”.

„Çaralыр SSSR da qalqan eken”
Degen söz bir çana emes boldu ecen.
Al ucquc, al çaralqan Doroninder,
Qajratuu aşqan vaатыr öte bekem.

Өsyşkөн Stalinden taalim alыр,
Maşyrdan qybyndyqqa avdan qalыр,
Bytyrvoj qojmoq vele bet alqanьn,
Bolşevik başqalarca çoldo qalыр.

Ucquctun kim ekenin el taandy,
Qar, voroon, ajaz, ызqaar çel taandy.
Toqtovoj avada ucup baratqanda,
Tap taamaj asman kögyp çer taandy.

II.

Başcasy Şmidt menen çyzlört kişi,
Çarmalqan tavşyatqa tyşyp işi,
Paraxod cөгyp ketken muz denizge,
Tolquqan tereң suuqa tolup ici.

İcinen Şmidt dedi: „bizdi uttuñ,
Utuqanь „Celyskindi” bekem tuttuñ.
Çenilip çе çenenin көrөrsuñ muz
Çaқыş emes, aзығынca qyldың tutquñ”.

Denizge közyn tigip otto vaатыr,
1) „Lenin”, „Litke”, „Malşjgin”, dedi tatыр

1) „Lenin”, „Litke”, „Malşjgin” Muz noza tutqan ke-
meler.

— Тышкыле бат болқула тур çолдоштор:
Муз менен муз устыне çаза çатар.

„Çенеи ырас эле душман сьндан?
Çенисек суунун тыу сықпас зьндан.
Урушта туруш болбойт дешип ваарь,
Секіріп муз устыне тысты ыдам.

Қықылдап кеме батыр баратқанда,
Тентек суу вақьндьыр қаратқанда
Ал çерде қошо болур болқон істі,
Сыретке татыр аламан алтін қана.

Тептегіз айтар элем сөзым çетпейт,
Аçалдан қалуу ішін кимдер ертейт?
Кемеси келге батыр өзы қайыр,
Өлвөгөн ал ваатардық естен кетпейт.

Айтць қана болшевикее ² олсон қайсы?
Көк ірім муз устынен қалқан алыс,
Оножау муз çарьлыр, суу толқуса,
Евин таар тилсиз çоодон аман қайыс.

Қарасан кеме музқа салқан çолқо,
Кыкыктөр суу толқуқан онқо-солқо,
Суу толқыр, муз çарьлыр кетсе қоқуы,
Болотқо ақ ажууға алар олқо?

Çаралыр музда çырыр, сунда çатқан,
Балық çер сордуқ менен çанын ваққан.
Ақ ажуу турмақ өеле қолун салбай,
Адамды бир көрыге көзы қатқан.

Тартынайт ты салмудан воорду қандар,
Кыбырге алыр кирет мықсыз қармап,
Сьныртыр кимдигине қарабастан,
Çеерт сын çалқыз болсо ажуу çалмап.

Менсиніп çалқақтақан ажуу қандай,
Çесе да далай сомду ²) мооқу қанабай,
Малсам деп ысық қанқа арсақ тышын,
Умсынур „ақ“ еткенде „тақ“ деіт тандай.

Бьқыртыр ияду тудуу бороон çырыр,
Кыбырге қарды, музду аждайт сырыр.
„Қантесін“ деген өндыу көк қаşқа муз,
Суу ыркыр оозун асыр турат кылыр.

Қар тышыр усты-устыне талаа аппақ,
Сымкөктөр қара туман алқан қаптап,
Тавьжат кысы кельсе аяр емес,
Қатыртыр тутқундарды музқа çаптар.

Болсо да бир ызым нан çешіп өлып,
Азарть-çьрқалды да теп тен көрыр.
Бир çатыр, бирге турар, бирге çырыр,
Тағтабай ес кимісін çектеп çеріп.
Тар-тақай бир қалыпта турқандьықтан,
Муз деніз çене алвады кысы келіп.

2) Сом—балық.

— Сеп бары болшевиктер албай турган?
Ченисек ият болор мындай суудан,
Селыскин сөгүр кетсе баҗқасы нар,
„Lenin“, Литке, Малягин биздер қурдау.

Муз болур бирде тоңур, кееде ерир,
Сuu дууақ сөз билбеген тилге келтп.
Ојловојт биздин елдер оној қана,
Баласын қојвостуқун қооқо берип.

Бусқақтар ајақ өјде сиреп килир,
Қалдајыр қатыр қалқан қардын тилир.
„Селыскин“ қол салқаньн тужат бекен?
Муз деңиз ким-кимдигин аса билтп.

Тутқундар отурушту тамақ сесип,
Кер қылып „қардам қасан келет“ десип.
Аңқыса матор уны көкты сарыр,
Доронин, Водопијан келди септп.

Қырықдај қайыр барыр музқа қонду,
Турқан ел қуванқандан дешти „болду“
Сығуыр сығын салыр озы тысыр,
Ісине самалөттын киши толду.

Қош қанат көтерілып дитилдеди,
— Муз деңиз бизди тааныр билгин деди,
Унутбай сүрөгынө саттар алқын,
Доронин, Водопијан, Шmidt ерди,
Сен турқай өктябрьде сенир сыққан,
Сен қантир сенимек елең биздин елди.

Муз қалды қуралақан көкты қарар,
Ецен кын Шmidtерди турқан қамар.
Өкынды қујруқунда қармай албай,
Қалдырар самалөтты „yc“ деп санар.

Қайрылар қолқо тусты учуқ ерлер,
Кытсыр турқандар деп бизди елдер.
Баş ијтп, қалдуқ қылар ердигине,
Бсқылар қошоматқа соқту селдер.

Селбирлејт қызы тулар ијик тиген,
Көрынды биздин қызы Кремиден.
Ал сепди мекен қылар келди учур,
Самалет Водопијан, Шmidt мingen.

Үн қаптар усты-устыне „ураа“ деген
Кыткен ел қол савысты урмат менен,
Тығонгыз ајта берсе сөз да септејт,
Ерлердин қылақан ердик сыры терең...

Ақс — 1935-с
Москва—вороне

BALBANDAR

Qyr murun, beti toluq, közy çanqan,
Sın bilek, vaatır çyrek aşqan balban.
Talyqvaj qyzmat qalyr, öz tavyna.
Sekeden moncoq—monoq teri tamqan.

Tyujyğen taştan qatuu bulcundary,
Baaryda boşqo turvaj iştin qamy.
Egerde çamybasam çaza köryp,
Qoituqqa tolo turqan erdin sanь.

Keç dalь, çalyq teştuy, çazy mandaj.
Baltary beşiktegi çaş baldardaj.
Kellişp altь sanduu mycelory,
Çaralqan en vaşqaca bilbejm qanda.

Sында ең өтө соң balbandardan,
Qoiuna kyrek, valta asvar alqan;
Tavuşqa көр altындь çer aldyнан,
Açajtyr ala toonun qarđyn çarqan.

Talqalar taşyn vuzup, zoonu çazyр,
Çaşyrdau ala toonun sьryn asьр.
Alyşat oju menen altыndaryн,
Tьlymsьz erteli—kes yzvoј taşьр.

Tarqанын meenet menen vaaryн çылар,
Zavoduna sovetterdin beret sьjлар.
Sındırp ajavaстан көр emgegin,
Kycotot ozdoryнын танын сылар.

Toiturup belgilegen normolorun,
Tындьтыр qыsam mунu degen ojun.
Aşьтыр kyn muruntan iş çyzыne,
Çaitet proletardyн tula vojun.

Orundap partijанын direktivин,
Ornotup dunyonyнun çаны tyryn.
Өndyryp meenet menen vaaryн tavat,
Emgekci өз elnin kerektigin.

Mына uşul balbandardyн qылqan işi,
Taş vuzqan, too opurqan birdik kycy.
Emgektin majdанынан qajnap сыqqan,
Qadimki taza qanduu bizdin kişi.

Bul balban çumuşular saxtydaqь:
Tartalyр kycotoryno kelgen saqь.
„Quruuca, çаны dyjno aız volovu?“
Deşişip çumuşuna kirdi daqь.

215877
Maj-31-ç. Taşken

Центральная научная
БИБЛИОТЕКА
Академии наук Киргизской ССР

3749
БАЗАЛОРТ
1981
Кыргызстан

BIZDİN BALDAR

(Baldar nağçasında)

Solquidaqan zım kereket,
Çumşaq mamıq salınqan,
Par çazdıqqa başın qojup,
Appaq şeşsep çamınqan,
Uqtap çatat ças bəbəkter,
Qandaj sonun nağçılıqan.

„Arajlary“ mandajında,
Qarap turat ar dajım,
Erkeletip sadaqalar,
Sylar, sıjpar mandajım,
Bir ujadan cıqqan oqşop,
Bilip bolsojt qandajım?

Alpeştetip baqılqan ças,
Kır çuquzbaş etine,
Kelecektin kadrlar,
Əsət, azır kicine,
Professor, aqın bolup,
Cıqçular kəp icinde.

Daqı cıqat dalaj Şmidt
Baatırılıqı kelışken,
Çapajevtej qaarmandar,
—Er zamat degizgen,
Dal oşondoı aolo kər dep,
Aq sytın əne emizgen.

Tərəğəndə közyn açıp,
Körysty Lenin tuusun,
Tap ataka urqanda,
Uquştu anın cuusun,
Anan qantip bolşevikter,
Baatar bolsoj tuulsun.

Çenderin kər şimalanıp,
Kyreşcydej tyryngən,
Kicinekej sulcundar,
Taştaj bolup tyjylgen,
Uşul uuldu tərəğəndə,
Eneləri syjyngən.

Kere qarış, çazı mandaj,
Qara közy çajnaqan,
Kıçyrməndyk taptıq sezim,
Çyregynde çajnaqan,
Syjgyncyktyy sinun baldar,
Əsyp çatat çamıdan.

Ош. Дем. алуу. үйү,
1995-ж.

BIZ KİM

Qızıldan çaqoo taqınqan...
Pioner bolup taanıqan,
Biz komsomol inisi—
Əsyр сьqqan çanıdan...

Əktəviratın aqasъ,
Emgekte bolqon sanaasъ...
Biz erkəsi syjkymdyu,
Lenindin erke salasъ.

Komsomoldun artınan.
Kyn sajn əsyр artıqan..
Biz çetkincek çastarvız,
İgeri qaraj talınqan.

30-VII-35-ç.
Frunze.

BRDA ÇAŞTAR

brda çastar, yngə sal!
Beş barmaq qalda ojnusun,
Revolytsijacы kyuny cal.
Uqqan adam ojlonusun.
Tuşynə kirip bizdin ыr,
Duşmandar cocup ojqonsun.

—Uqmıştuu qandaj—aqın dep
Duşmandar an-taң qalıssın.
Səzvəyz oqtoј ekenin,
Çaqsılar bilip alıssın.

Baratqandar kəcədə,
Ynyndy uqsa toqtosun.
Berilip senin ында,
„Ball“ dep çaqtar doştosun.

Ынд менен uqqandын,
Kөjkөltүр ысыq denesin.
Tattыр, tattuu səzyndy,
Tattыр çoq debesin.
Komsomoldu bilıssiu,
Çenəkөј çastar emesin.

Sajır bolup atalqan,
Çaştarǵı çanı zamandıñ.
Magnittıy söz menen,
Qajra qur çanıñ adamdıñ.
Kıcsın bilsin, taanıñ.
Bizdin qızıl qalemđin.

Qatqan qanıñ çıvıtıp,
Çan kirgizip etine,
Añsıqa menen kempirdin,
Çaş kınyn tışır esine.
Özdery ojlop qarasıñ,
Zamandı bolyr ekige.

Alarda bizge qoşulsun,
Qajra qurup alalıq.
Çanı dooqto ılaııq.
Çanıca çasar salalıq.
Arpaq qılr kijintip,
Ojında alıy baralıq.

Ajırması bar beken?
Çaştarda eki qılmadıñ,
Kim baqtılsın, kim sajrı.
Maanisin cecsin ırıldıñ!

Bizge oqşop eskon emesqo.
Bardıqı- tegiz sajrı-sajı,
Andaqı çaştın dalajın,

Qıl qılr özgen qılaq, sajrı.
Çıldıq qılqan qızmatqo.
Çalqasa alqan çalqız taj

Dalaj aqın sajrı çaş,
Eingegi sıqıvaj çarıqqa.
Naalat ajır kın ötkon,
Andaqı tilsiz tarıxqa
Çarija qılvaj kim qojot.
Bul dalıldı qelıqqa.

Kylıegon turmuş bizdiki,
Kınymdyk emes tınölyk.
Qonuzdın bura qılqan,
brdap, çırqap kılölyk.
Adistikti yjronıp,
Oqur ta iştep çırölyk.

Qp. İjul-1985-c.

T A N A L D B N D A

Taң aldında ertelep,
Tavbıqatqa erkelep.
Sılap-sıjrap cekeden,
Qonur çel soqot entelep.

Çıdızdı ajdar taratıp,
Taң nuru çerdi aqartıp,
Suluuluq vasıp talaanıp,
Özynö tartat qaratıp.

Senseltip gyldy çajqaltıp,
Termetip köldy çajpaltıp,
Bermetin qaçıp uşyrot,
Çel çyryp çöptü çajqaltıp.

Erke çeiğe qoşulup,
Erte turup ozunup.
Otoosun otop raqtanıp,
Patyjma kirdi qol sunup.

Mönöttyn bilip çetkenin,
Kötörö şiltep ketmenin,
Emgeğinen biz bildik—
Erkindyy Patyj ekenin.

Sımalanıp illegin,
Batıra salıp kyrogyn.
Qylqan işi Patyjda,
Tolqutat çaştyñ çyrogyn.

Suu çajıp bir çaq çetinen,
Nur valqıp eki betinen.
Çarqyldap kylyp quvanat,
Raqtasın köryn çetilgen.

Raqtası çajnap gyl asıp,
Başqaca çadı tyr vasıp,
Eriksiz tartıp özynö—
Quvantat körkem nur çasıp.

Erten menen kecinde,
Atır çel çyrgen kezinde,
Raqtanıp köky Patyjma,
Aralar tursa icinde.

Kusy tolup aşynqan,
Qajratı çajnap taşynqan!
Patyjdaj balban bar veken,
Ataқы сыqqan çaşynan.

Çalal aad-1938-ç.

BIZ KOMSOMOL

Biz komsomol
Lenin ulu qaarman,
Taza qanduu,
Proletardan taralqan.
Biz bolşevik,
Partijanın intsi.
Kedej-dıjqan—
Çumüşcudan quralqan.
Biz er çyrök,
Balvan bilek ajvattuu.
Çalınduu çaş—
Ötö ötkyr qajrattuu.
Çoonu çenip,
Сын erdikti көрсөтүр.
Biz alqanбыз—
Сыjыq үсүн қызыл туу.
Çolvaşçыбыз,
Ком партија алдында,
İşter işter,
Biz komsomol çавыла.
Tolqon-tolqon—

Çetişkenge ee bolduq,
Sapat ösyp,
Sanda ösyp çылына,

Biz otundap,
Partijanın uraанын,
Byt atqarıbq,
Beş çaldықтың ріанын
Çандығытың
tyvelykkө өсөөgen.
Өлкөнүзгө,
Kommunizm сылаqын.

Leninciл çaş,
Атыбызды аqтадыq,
Lenin tunsun—
Kir çuqузбай саqтадыq.
Bir weş çыlda,
Qalıq çamasын көniştirip,
Мына нәjыл-
Ekincige attadıq.

Bizdin quwat,
Magnitten quralqan.
Coң majdanda—
At salışыр сынаlqan.
Bolbos үсүн—
Çumşaq, çaşыq majыşqan
Adis ustat—

Lenin taplar suqarqan.
Çaza-çaza,
Qucaq-qucaq tom çazır
Adabijatta—
Magnitagor quravız.

10-II 38ç.

ÇANKIRDI

I

Çyrgon elem zarlanyl,
Ömke najda çaldanyl.
Tlegime çete alvaj,
Arqandalыр najlanыр...

Çatсы ketvej çonuman,
Tajac çer vajдын çolunan.
Qызыл çoq betimdin,
Men elem qur-quu soluqan.

Çылу söz uqvaj qылаыр,
Qavaqым vırkөө muqajыр.
Çyrcy elem kundy ötköyр,
Boo 1) çetbeste qoj çajыр...

II

Al cirik turmuş buzulup,
Al azaptan qutulup.
Oqur çyrem Taşkende
Aluuqa bilim umtulup...

1) Boo—çetses toonun aty

Dədəj elem til aıldını,
Savatsız elem qat aıldım
Barmaq basıp qol qojuqon,
Ətkən kynge men kyldym...

Çan kirip çanə tirdenip,
Murunqudan tyrlənyp,
Soluqan nojum özgördy
Qan çyrgyzyzyp kye kelip

III

Til sьqarəp syjlətkən
Oqutup ilim yjretkən,
Uluu Əktəyər çemisi,
Qutqaraqan meni ildetten.

Əktəyər nurun cəcbasa,
Erkindik tañ atpasa
Qoşulmajt elem qatarqa,
Eskinin kyny satpasa...

Taşkent, 31-çsł.

D O S U M A

Barmaqtajdən birge əskən
Bardəq sьrdə bir cecken,
Başım çerge kirgenə,
Bar maqsatım bir deşken.
Kələr—keter kyndy ojlop,
Çaş kezekte syjleşkən.
Esiñdəsi çan dostum?
Estesin dep men qoştum.

Balapan izdəp çar vojlop,
Balapan ucyn oj-ojlop,
Baarə çerdə qəbərəp,
Barar elek birge ojnop,
Bələləqtən əl kezde,
Bolqon işti emi ojlop.
Kylkym kelet oj dostum!
Kyygə saləp men qoştum.

Giyi tandap ucup kəpelek,
Kətərylyp kəkələp,
Kənylyn acəp aldaqə,
Əzyn-əzy tətələp,
Kəryngəndə qubalap.

Kəjnəktü cecir əkəələr.
Esindeşi balalıq?
Este eske alalıq.

Biləqə torpoq tərqiylər,
Biləqə sen da cəqəylər,
Biləqəniñ esimde,
Bəyq cəşən tərqiylər.
Bza volur urqanıñ,
Cəş torpoqtu ne qıylər.
Cəjdəq mizir suu kecir,
Cəjqişən ketcy kyn ötyr.

Al kezde viz cəş elek,
Aqıl tolur cete elek.
Erindegi aqarqan,
Ene sytu kete elek.
Erkin ojnop cürgəndə,
Ene atañ cetelel—
Əlym alər ketkenin,
Əkyn dostum estegin!

Tentir eki cəş vələ,
Telmirgenin başqaqə.
Şapar teer ojnoqon,
Şattıq ötyr azqana,
Qaraan qalıp cəş turmuş,
Qarlırsıyləq başqanda,
Al suraqan kişi cəq?
Kişinin anda işi cəq.

Qaraqaj qajın qalıq cəş,
Kək şiver kərkəm sonun cəş,
Kuzgydöl tunuq suu aqır,
Qajqalaqan esen tər.
Al cərdin vaarın qıdıtlər,
Qoj cəjqişəndə estej kər!
Al kezde kimder ezilgen?
Cəqara kərvə esindən.

But kesilir tuurulup,
Başqanda qan cıvıurup
Başqan cərdə topuraq,
Battalışlır cıvıurup.
Zarlap dalaj kyn ətkən,
Zamanıvıvz qıvıurup.
Qantip anı unutam,
Qan qaqşatqan, qurutqan.

Kəkyrək tolur kəz cəşqə,
Kyn ətkəryp viz aqə.
Kynugə azıq cətişbej,
Eckini saap canaqə.
Eşilgen mündüu turmuştan,
Estelik cəzdişm qaqazqə.
Eşindedir al cəruq,
Este daqı byt toluq!

Qalama tyjyr vəlne,
Cəsatıp Marşan kelingə,
Şapar tartıp alısqə,
Qoş ajişlır elne.

Oqup bilim albastan,
Kelbejmin dep Keminge,
Ant qalıp alıs ketkenin,
Azamattıq ekensin.

Tyndyktej temir dögөлök,
Tetikteri min belök,
Aldında tartqan atı çoq,
Özynen-özy çergөлöp,
Ystynde çası: vagonda
Biz menen tışken el da көр.
Qajda ketip barattıq?
Qantıp cerdi tarattıq!

Oquuqa көнül ае. ilip,
Alısqa arış керіліп,
Sen Orenburg men Tashkent,
Arıstan барıp belynyp,
Ketken kyndör este qo,
Köz aldında көrynyp.
Kim al çaqqa çiberген?
Çөсір бутту ciderden.

Al kezde çyrsök sendelip,
Çyrөvuz azır şerdenip,
Texnik bolduñ çaqında,
Oquunu аутыр sen kelip,
Kолхозcu çапъ аяыда,
Qызmat qalıp kyc беріп.
Oşontip oşol çetimden,
Kadr bolduñ çetilgen.

Al kezde söz nilögen,
Tiltu tıştep kыrmögen,
Kişiliktin al kezde,
Qatarına kirägen,
Men elemqo billesin,
Çaşıu tögyp irmögen.
Azır aqın ыргылып,
Turmuştuñ çazar çып сырды.

Өtkөndy aйтсам kylosyn,
Çыrqaida azır çyrosyn,
Kim bizdi нөл турmuşqa?
Çetkirgenди билесин,
Quruluşqa kyc беріп,
Şamalana kirersin.
Kele dostum qolundu,
Partija асқан çolumду!

Sylıkty. 25 XII-35—ç.

MEN BARAMEN

Тар алаһа тар усун,
Җизмат қылаһт тағ усун.
А. Т. (БАЛҘА)

Мен тартыҗ,
Тартып улуу талваҗан
Тавым усун,
Тартып ес қалваҗан.
Мен қана емес,
Маға оқсоқон даҗы бар.
Proletардып—
Өз вайдары сандаҗан.

Ай вайдары—
Ленинцй җағ комсомол,
Балван әлек,
Буркыт сәнгел айван қол.
Өз тавы усун
Бәрдыҗ җанды аҗавај.
Душман җооҗо—
Қылы сарсуу онду сол.

Мәндан мурун,
Мен җургөнмүн җете алавај,
Ғаҗым җетип,

Аскерликке өте алавај.
Еми келдим—
Варайма варамам.
Кельсе душман—
Турар вәрвейм өс алавај!

Ғетти туура,
Ғыҗыма да сый Ғаҗым,
Еми ајтавајмам,
Мурунқудай дер Ғаҗым.
„Dovrovolныј“—
Волур вьҗыл кыремин,
Опунсы-Ғы!
Сенин волур қурдаҗым.

Алуу усун,
Аскер Илим ујрөнур,
Батыҗармам
Өзум варама тленип,
Ғыроғынды—
Оту бар Ғаҗтар Ғыргылы!
Ат секиртип,
Бирге ојнор Ғыроғылк,

Мен кеттим мына,
Қана Ғыргын Ғолдоҗтор,
Кедей—дыҗан,
Көліхоз улуу Ғаҗ доҗтор!

Ташкен, Луначарский вақында 7-июль-32-Ғыл.

BİZ DAJAR¹⁾

Bey atardı dyrmettep,
Asınyr alıp dalıqqa,
Dajım —dajar biz çastar,
Souqısqı saqsa batıuqqa.

Voroşilovca şıqaalap,
Közge atar mergenbiz,
Proletailar tabı yeyn
Çandı, qandı bergenbiz.

Qızı cekte turavız,
Çar tarapqa köz salıp,
Tınoıtyq yeyn, çer çyzındı,
Tap mildetin biz alıp.

1933-ç. Frunze.

¹⁾ Etizim caqırtıqta çyrgöndı aıtılğan marş.

ÇЫЛЫМ KELDİ

(Askerge caqırtılucı çoldoşturıma arınım)

Çылым keldi,
Çaş kezimde tilegen,
Çырма бирден,
Çырма екіге, тіregen,
Bat ele men—
Uşul çaşqa çetsem деп,
Ysty—ystıno
Tilek tilep çyreı elem.

Al tilegim -
Asker boluu çaş çetip,
Balalıqtan—
Çigittike men otyp,
Kelse duşman—
Qol saluuqa bizderge,
Çensem degem
Cek aradan quıp otyp.

Oşondoqu,
Çaş tilektyy мына мен,
Bojum oсыp,
Atam menen boldu ten,

Bardıq mısəm,
Blajıqtuu çaralğan,
Çyrək ottuu
Qanım taza dalım keç.
Körgün tovu!
Bilegimdin cındıqın,
Biz syjəvuz
Bardıq iştin cındıqın,
Uşu! vıyl,
Kırıp alıp askerge
Bytup cıqam—
Şeksiz eki cıldıqın.
Bolqum kelet,
Öz tavımdın mergeni,
Tuz atqanda—
Qıvattaşar tap menı,
„Bara kelde,
Anıq adis eken“ der
Qol savıssın—
Ənəymdu kərgəny.
Bolomın men—
Qorqoocusu tavımdın,
Kərcy mına!
Kəkyrəktyn çajıqın.
Kör çoldoşum—

Asker volup çatqanda,
Qantıp volvojm,
Qajıv çerde vıjvım.

At sekirtip,
Ojnoomu men syjəvuz,
Qılvıç şiltep,
Oq atuuuu vılemin,
Çıldız qadar,
Mandıajıma qır—qızıl,
Şinel kılıp,
Asker volup çyğəvın.

Yjəvəvuz
Pulımoctu atamın,
Uulandırcı—
„İpırit“ gazdı cəsəvın,
Çoonu çenip,
Erdik menen mājıdanda
Daqı aqtajmın—
Komsomoldun ataqın.

Minip alıp,
Samaletty, ucamın,
Bomvu taştap
Duşman tovuı vızamın,
Qajda duşman—
Qajda mājıdan vıgıııca
Qajrattandıım,
Beldi vəkem qırcandıım.

Tavım ucun,
Berdim çandı kecemin,
Tartım midam,
Tavamın men cesemin,
Maşuqqanvız,
Bısqıqqanvız, kyreşte,
Qan majdandıñ
Ötkerip bir necemin.

Dajardaşır,
Uruş çandıq qaralıñ,
Bajlar tavı—
Saqqalaşır turqanıñ.
Bilip turup
Çatır alcu men emes,
Men dajarmın:
Çetken kezi qırdalıñ

Atajular
Özum varıp çazılıp,
Ezerke öttüm—
Askerlikti çaqtırıp.
Aydın qarap
Bar mıcömdy tekşerip
Komisija „çarajt“ deñli
Çaqtırıp.

Kelci daqı—
Proletardıñ çaştarı
Qoşulalı—

Qalsın çorıq baştaqtı,
Asker bolup
Qazarmanıqa coşulup,
Özyıvıdy
Qajra qurup teştajtı.

Qorqoo ucun,
Biz maşuqıp alalı!
Beş atardı
Dalıqa asıp salalı
Şartqa qarap
Taktikeni özgeritip
Duşmandardıñ
Biz amalın tavalı.

Çer çyzındı
Bajlar tavın coşotup,
Proletardıñ
Ystöndygün orınotup,
Lenin tuusun
Çeniş tuusun ileñli
Alsın culqar
Mylde aalamdı qorıtup.

Frunze—1984 ç.

S A M A L Ə T

Atы́р оққо оқсоp көккө çetip,
Bult etip aq bulutqa tijip ötyp,
Kөrdynәy teetigi samalөtti?
Kөkөлөp usup çyret bijik ketip.

Avanь qaq çarы́тыр vөiө çirep,
Suudaqь valьq oqşoş syzyp çyret.
Bir kezde tiptik өjdө сыqat daqь,
Qajradan sojqoloqtor ы́дыj kiret.

Tyşөtqo emi ы́дыj deseң ojlор,
Qajrýтыр ketet usup tujlар ojnор,
Cavьttar ar tarapтын vаarын көryp,
Carcavaj көk çeekti da ketet vojlор.

Uşundaj көp samalөt çazap turup,
Atы́nan M. Gorkijdin gigant qurup,
Çaqьnda usuravьz көryp turqun
Astы́na SSSR dep tamqa urup.

1-1-24-ç. Frunze

B I R I N C I D E K A B R

Aj tutulup kyn kyjyp,
Asman çerdi vasqandaj.
Çerdin vөti çara kijgen,
Tan atvaj aj vatqandaj?
Kyndөgydөj qavaq asьp,
Kylgөн çan çoq vu qandaj?.

Өksyp-өksyp çaşьn төgyр,
Milliondor qajqьrtqan.
Qantip qana qajqьrtvasьn,
Kirovton, tap ajrýlqan.
Oşonduqtan qьzьl tuunun
Başь ы́дыj qajrýlqan.

Өmyr voju kele çatьp,
Duşmanqa sunup çөvesin.
Kommunizm çolu usyn,
Muzdattь ы́şьq denesin.
Anan qantip çumuşcu tap,
Kirov, Kirov dөvesin.

Kəptən veri dəjərdənər,
Andər cyrgən sonunan,
Aqterrorcul tap duşmandən
Sunqan suuq qolunan,
Şonun adam Kirov öldy,
Daldap atqan oqunan.

Kirov əlsə çolu qaldı,
Biz oşonun çolunda,
Anın çolu-Lenin çolu,
Alyp narat sonunqa,
Proletariar naratın çenet,
Lenin tuusu qolunda.

I/II-1934-c. Əzgen.

T Y P M Ə D Ə G N - Ə - J

(Pasistet qolundadıq tolgund tlem qıq)

Ecen tyrkyn,
Sana cirkın
Ojqu kelip,
Aryş kerip,
Alda qajda kətesin¹
Tənbaj çyrək,
Erik tilep,
Ojloj-ojloj
Ajla volvoj
Saj səəgymə çetesin.

Ottu çyrək,
Çəlyk kyərəp,
Alyp ucup,
Qandı vuzup,
Bezdiresin çanymdan²
Solup ərkəm,
Dərman kətkən,
Basa alvajmın,
Aca alvajmın,
Butqa kişen salınqan.

Nuru qasyp,
Ənyım azyp,

Тынај санаам,
Сатам аран,
Сун ickendeј теңселip
Qынаlsam да,
Qынаsa да,
Сатам қантем,
Bolor ертең?
Kete алысвајт еңсерip.

Bir атманым,
Men қалқаным
Qоғула алысaj,
Ураан салсај
Mәј кунyнде көсөге.

Дақь—с'ақь,
Сьrlar қаңь
Атыр сықыр,
Аалам иқыр
Асылат еле көсөге.

Давьсьмдь
Намьсьмдь,
Мьнда қатыр
Толқундатыр
Maj-толқунда қоғомун.

Byгyn қатысам,
Erteң сы таң
Сарқырамақ
Kvlyp қавзқ
Men ulu таң тосомун.

KӨRГYЛӨCҮ AJЫLDЫ

1.

At vстыnde ысқырьр,
Minder сылы әждақан.
Aq қарасын бир бөлүр,
Kөгөндөр қозу байлақан.
Bajaқы семиз байлар чоқ.
Kөк ојроқто қайлақан.
Eski orduna қаңьгыр
Qoruldu турмуш қайрадан.

2.

Атыр қел қырсе ақырын,
Qарақай шолдајт аспанға.
Arcанын сыты бурқурајт,
Aralap kirip басқанда.
Aq қујруқ елік атылыр,
Aldьndan орge қасқанда.
Kөңyl tolqur қуваньыр,
Kөтөрылет аспанға.

3.

Too ваşьн сұлқар олоқон,
Mөңgy муз ертип суу болуп.
Buурақандар көбүгүр,
Aқыр қатат сај толуп.

Тынај санаам,
Çатам арап,
Сун ickendeј теңселіп
Қынасам да,
Қынаса да,
Çатам қантең,
Болор ертең?
Кете алысвајт еңсеріп.

Бир арманым,
Мен қалқаным
Қоғула алыс,
Ураан салыс
Мәј кунунде көсөгө.

Дақь—с'ақь,
Сылар қань
Атыр сықьр,
Аалам иқур
Асылат еле көсөгө.

Давьзымды
Намьзымды,
Мьнда қатыр
Толқундатыр
Мәј-толқунда қоғомун.
Бугун қатсам,
Ертең сы таң
Çарқырамақ
Күлүр қавық
Мен улу таң тосомун.

KÖRGYLÖCŪ ALYLDY

1.

At ystynde ысқыр,
Mindер сылыс аждақан.
Ақ қарасын бир бөлүр,
Көгөндөр қозу вајлақан.
Вајақы семіз вајлар қоқ.
Көк ојроқто қайлақан.
Eski orduna қаңыр
Қоруду турмуш қайрадан.

2.

Атыр çel çырсе ақырын,
Қарақай шоoldaјт аспанға.
Арсанын сыты бурқурајт,
Аралар кiрiп басқанда.
Ақ қујруқ елк атылыр,
Алдыңдан орго қасқанда.
Көңыл толқур қуваңыр,
Көтерyleт аспанға.

3.

Тоо вағын сұлқар олоқон,
Мөңгү муз ерiп суу болуп.
Буурақандар көвүтүр,
Ақыр қатат сај толуп.

Өйүз-өйүз eki чақ,
Өн колхозчу el қонуп,
Ғеле тартып өе сайлар,
Турмуш қалқан оңолуп.

4.

Май аттудан тыгы қоқ,
Мамбет он үе қој кйткөн,
Улақада җатнастан,
Өз айдınca үј тиккен,
Bir үј өки өеси бар,
Қынальајт ооқат тирдиктен.

5.

Kijimi қоқ ыстында,
Арүр-асүр іштеген,
Urup тилдеп вайвие,
Ғелкесин теҗе тиктеген,
Kyl сығартып, от җақыр,
Көккөндө җыгын җыктөген,
Ошол ушұл Qul Mambet,
Bolom дер мындај кытөген.

6.

Azavın тартып турмуштун,
Төгылген көз җағ васылдан,
Тескејге җајыр қојлорун,
Makem сықат сатырдап,
Dyrkyrөp өсүр сарнасы,
Kолхоздун җолу асылдан.

7.

Көккөндө җуртта җөө қалқан,
Улаасыз кедей азыр қоқ,
Суурат, җымыз сары мај,
Ваарында бар қарды тоқ.

8.

Қыстақ қажра қурулуп,
Тунуке тамдар салында,
Уј формазь тандалып,
Frunzedен алында,
Borošo кирген нос үјлөр,
Tigiläeј қыста қалында,
Madaniјatqa өет алып,
Kолхоздо турмуш җапырып.

9.

Аидыңқы вольуп саналат,
Суј војунса „Қајында“,
Ооқаттуу вольуп турмузу,
Атақы елге җајыды,
Ғеништин туусу җелитреп,
Көрунөө җерге саялды,
Sonunduqqa бир келип,
Kөргүлөcy ајылды.

18 VII—84 җ. Con kemin.

ALTYN TOO

Aq qardan çooluq salınqan,
 Buluttan serken çatınqan
 Qoşqoşqon uzun mojnuna
 Məndyrdən şuru taqınqan,
 Teetigtı vjık soç toodon—
 Altındın keni tavıqan...

Tyrlənyr vaxqa qubulur,
 Bələncə qartar sululuq,
 Andəzə tilek orundar,
 Emgəktin kuysy uqulur,
 Bekigən bekəm tyvündə,
 Alındı altın suurulur.

Taş kesilip çavvıyır,
 Qıya çoldor salınır,
 Mürünqu atı özgətyr,
 „Altın too“ volur taanvıyır,
 Çanı doordo çanı işter,
 Çıtuşçu kirdi çavvıyır...

Araşın— 12/Vİ—33-ç

MOSKVAQA QAT

I

Asman tırep soqustı,
 Mınarılarır kətyngən,
 Ala soquf qar qarıyır,
 Məngy çala erigen,
 Çajvıyır malı voorunda,
 Betege ottor semirgen,
 Ataçy soç tıjanşın,
 Avasv taza çerimden,
 Moskvaqa salam qat,
 Kolxozeu dıjqan elimden.

II

Çan-dill mənən verilir,
 Mal çarvasın vaxışqan,
 Çajvıttan-çajvıt tındaşır,
 Tojuttuu çerge çajvışqan,
 „San, sapat vırdej əssyn“ der,
 Bır-bırı mənən çarvışqan,
 Kelışim tyzyr, qol qoşur,
 Tap mildetin alvışqan,
 Çavandar salam çıberet,
 Moskvaqa alvıstan.

III

Birikteşken kyc menen,
 Zoonu buzup uratqan,
 Kөzөнөк салып booruna,
 Toonu çықыр qulatqan.
 Ojdoqusun orundap,
 Өзыуын тавып qubartqan.
 İş menen kycyn көрсөтүр,
 Tap duşmanын qubartqan.
 Şaqtydaqь valbandar,
 Bul qatty çazat ыраaqtan.

IV

Murunqudaj ezilbej,
 Uququn toluq alyşqan.
 Erkekter menen teñ işter,
 Barabar bolup qalyşqan.
 Kolhozqo соң kyc берip,
 Kerile ketmen savыşqan.
 Emgektin eri ajaldar,
 Boşonoj qolu varыştan.
 Азынса qat çазыр,
 Өздөry мында qalyşqan.

V

Мынакеj bizdin qатывыз,
 Qыsqaca qana çазылqan:
 Мынакеj ahtar sözyvuz,
 Baqтывыз daqь acылqan.

Cecilip turmuş tyjyny,
 Oj тыпыр, çyрөк vasылqan.
 Çаңь ustav сьқыр çақында,
 Turmuşun сьры acылqan.
 Telegej tegiz voluuqа,
 Bar ele plan vasыnan.

VI

Ac talaa mejkin cөldөrgө
 Qatarlap qant zavod салындь,
 Çақында anda toj volup,
 Internatsional салындь.
 Çаşасын ulu Stalin!
 Dep dalaj qoidor savылдь.
 Asmanqа сасыр tytyuyn,
 Buuluqqan gydөк сапырды.

VII

Talyqvaj işter тынышыз,
 Orundar uluu plandy,
 Вытыранды сарвань,
 Qыштаqta qajra qurqандь.
 Partijanын çolu ucyn,
 Dajым dajar turqандь.
 Proletarь Moskvанын!
 Eske alыр bulardь.
 Daqь çardam bergile,
 Birigip iş qylaly.

VIII

Qırqızstan çiberet,
 Silerge ыық salamın.
 Udarnigi ant beret,
 Şaar menen talaamın;
 Orundaş ucyn aldıqqa:
 Partija qojdon talaamın.
 Aqında anı qubattar,
 Şiltedi çorqo qalamın.

Aqıus—1935-çıl.

PUTEVKENI BERINSIZ

Yzgylytko
 Qalqan qajıy çeribiz.
 Kersetyıuz:
 Putevkeni beriniz?
 Barajında halıvan qolqo alajın,
 Andan kijin buruluştı köryıuz.

Barıp alıp,
 Bardıq sırdı acajın.
 Bolqon işti,
 Gazetke da çazajın.
 Qarş sıqıp, işke zıjan keltirgen,
 Tar duşmandın men berejin sazajın.

— Alıs çatat,
 Bizdi ilbejt devosin.
 Zıjanqorlor,
 Maldı sojup çebesin.
 Putevkeni berip meni çenetsy?
 Mildet alam orundaşqa men özüm.

Qalbaqtar bar,
 Bardıq işti körmөгөн.
 Kerse daqı,

Ajtqan sözge köndөгөн.
Andaj çerden pajdalanıp qulaqtar.
Kolhoz işin „өzy allip“ çөndөгөн.

Qana meni!
Çiberiniz barajın!
Açyratıp—
Ajьptuunu tanajın.
Kimdigimdi iş çyzynda көrsөtүp,
Kolhozдордо мен taanıp qalajın.

Çiber meni?
Yzgylytky çоjojun.
Maseleni
Tikesinen çоjojun.
Partijanь tapşırqanьn atqarvaj.
Tiryu çyгыp qantip adam bolojun.

Eki qılvaj,
Orunqaspa sözymdy.
Er bolşevik!
Men da berem sözymdy.
Ajtсь qana qajsь çaqqa barajın?
Mowlizavajт qıldьm özym-özymdy.

1935-ç.

A T

Qaracь tigi attarda!
Kelişken naarь symaөdej,
Elirip ojnop turuşat,
Taç sekirip byrgөdej.

Minip alsañ ystyne,
Ala qacьp ketkendej.
Bajgege çapsa aul attar
Cьqarь şeksiz çetkirneç.

Taşьrқар qalat degen qо,
Tөrt butun qоjqоn taqalar.
Elirip ketel degen qо,
Suqarьp çyret caqalar.

Bede, suluu arpa çep.
Suusun icip mөngynyn.
Baçьlқan çyluu sarajda,
Bapestellip tyn-kynyn.

Suuluqtap qarmap tursada,
Demitip kycөp çulqunat.
Qandaj işke bolso da,
Çaraj turoqan uşul at.

Minip alıp çol çyrşon,
Mooqun qanar basqanda,
Quusan çooqo çetesin,
Tyş çarım çerden qacsada.

Bul attı çaqşı waqtı dep,
Coquluştı maqtalqan,
Sıjlıq ucun çumadıl
Xrom ötyk, aqca alqan.

Butunda ötyk çarqırap,
Aqcağa paltoo kljinip,
Çıraejıvı ana Çumadıl,
Qatqıta kılıp syjunyp.

Çaz cıqsa qoşqo salıuqa,
Baqlıqan qo arnalıp,
Sarajdın için qaracı,
Daqı turat vajlanıp.

Komsomoldor şepke ¹⁾ alıp,
Kontrolduq çyrgyzgön,
Uşyl attar emesbi,
Ajlantmada çygyrytkön.

31, XII - 83-ç.

¹⁾ Şep-atalıq, 31 çalı çırqızstan komsomoldorı attar-
dı atalıqda alqan.

A Q I A M A

Ođdotup soqonordun wuzulqanıp,
Erteler kergyn aqa qoştın qamın!
Bel wajlar, birdik menen cındar kirip,
Çawıa çumşaqıla kıystın waarın.

Çer aetin guldöndyryp, kerkyn aqçın
Tuqumdu ar uruqtan tandar sacqın.
Qızılın qırdaj qılıp kuz bolqondo,
Çetinen qar-qar qılıp taşır çatqın.

Cıندانıp, şımalanıp, çendi tyryp,
Bolşevik tempri menen işke kirip,
Ajdaqın traktordı kuny-tuny,
Tılaanıp dınyıdaqan çonun tilip.

Çumuştı qılıu kerek emgekci elge,
Çemylyp watuu kerek wıulu terge.
Qoş qoldop qajrat menen çap ketmendi,
Bılıq etip unqusunan watsın çerge.

Çer wilet emgegindin qımbat parqın,
Bilesin çer wererin qızıl altın,
Çancalıq iş qılınar, oşoncolıq,
Körmöksün aqırında ıraqatın.

31-ç

61

MICURIN

Bul men turqan—
 Micurindin şaarı.
 Çer çemişter,
 Çajnap turat naarı.
 Qolumdaqı —
 Appaq, qızıl qoş alma,
 Biri şirin
 Biri qımbız daamı.
 Bul almalar,
 Mucirindin emgegi
 Bilim menen,
 Bizge öndyryp bergeni.
 Qbşa bışat—
 Bir qana çaz kep emes,
 Qbızıl alma
 Teetetigi çerdegi.
 Aralasanı—
 Baqtın kirip icine,
 Çyryp ketaej —
 Pojuz tursa kicine?
 Almasın çep,

Taza avadan dem alsanı,
 Kislorotu,
 Tolor ele icime.

Qandaj daraq?
 Kerkemidygy kelişken.
 Kergenderdy
 „Bara kelde“ degizken.
 Ala barsam —
 Frunzege nazarlıq,
 Alma, Almurut,
 Ar bir tyrlıy çemişten.

Bir armanım—
 Micurindi kerbedym,
 Qapalandım,
 „Eske alıp ölgönyn.
 Keret elem,
 Oqumuşsun adamı.
 Atten menin
 kep keciqip kelgenim.

Qajran kişi
 Nege olyp ketti eken;
 Kep çaşatıaj—
 Açal qajdan çetti eken.
 Tirylyk iş,
 Emgek menen aqtalqan,
 Esteligi
 Çyregymde ber-bekem.

Ketti biroq,
 Qaldu qimmat keragi,
 Koz alida
 Emgegintu elesi.
 Bolqon eken—
 Qylyqan işin qarasan . . .
 Emgek ata
 Çer oşonun enesi.

2-a qisim 33-q
 Micurin şairi (Muratqı Kozlov şairi)

MƏNDAQIY BIR AR

	bet	et	
1. Erdik	9	12. Çalam keldi	39
2. Balbendar	16	13. Samalet	44
3. Bizdin baldar	18	14. Birinci dekanı	45
4. Biz kim	20	15. Yermodegy oç	47
5. İrda çastar	21	16. Korgycly ajaldı	49
6. Tan aldında	24	17. Altın too	52
7. Biz komsomol	26	18. Moskvağa qat	58
8. Çan kirdi	29	19. Putovkeni aeriniz	57
9. Dosuma	31	20. At	59
10. Men paramın	36	21. Aqama	61
11. Biz dajar	38	22. Micurin	62

48749E

BAASb 85 T.

Jk

70

1838
1/2
1/2